

FOTO: RONALD HISSINK

missie zal in 2023 een nieuw besluit moeten nemen over de toelating van de onkruidbestrijder.

In een Twitter-reactie op het advies zegt GroenLinks-Kamerlid Laura Bro-

met dat de nieuwe minister met dit advies in de hand werk kan maken van een glyfosaatverbod: "Mooie eerste daad van de nieuwe minister van Landbouw."

Gele velden door spuiten met glyfosaat. Volgens universitair hoofddocent Hanna Schebesta (WUR) zijn er juridisch wel mogelijkheden om glyfosaatgebruik te verbieden.

Sectorbrede oproep voor overgangsjaar GLB

Den Haag – Een brede groep landbouworganisaties, bestaande uit LTO Nederland, NAIJK, NAV, POV, Cumela, BO Akkerbouw, NZO en Rabobank, roept het ministerie van Landbouw op om 2023 in te richten als overgangsjaar voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en het mestbeleid. Ook de producenten en verwerkers van groente en fruit, vertegenwoordigd in Stichting TOG, Vigef en GroentenFruitHuis, sluiten zich aan bij de oproep.

Het consortium pleit voor het overgangsjaar omdat het nieuwe beleid te laat is gekomen en nog lang niet klaar is om ingevoerd te worden. Telers zijn al volop bezig met de voorbereidin-

gen voor het nieuwe teeltseizoen. Hoewel vorige week duidelijkheid kwam over de aanscherpingen van het mestbeleid vanwege de derogatie, roepen ook deze aanscherpingen nog vragen op, zoals over de aanwijzing van de verontreinigde gebieden, waar strengere bemestingsnormen gaan gelden.

Ook is het nog steeds niet duidelijk welke teelten als winterteelten beschouwd mogen worden. "Als gevolg daarvan ontbreekt dus helderheid welke gewassen voor 1 oktober wel en niet van het land hoeven te zijn op alle zand- en lössgronden", geven de organisaties als voorbeeld.

De sector benadrukt wel aan de

slag te willen met de verbetering van de waterkwaliteit. "Maar dan moet wel duidelijk zijn wat er wettelijk gevraagd wordt komend teeltseizoen." Het consortium wil daarom uitstel van de bufferstroken en de vanggewassen op zand en löss en het verlaten van de uitrijperiode en het toegankelijker maken van de eco-regelingen van het GLB door het aantal punten voor deelname te verlagen van vijf naar drie per hectare.

Leerjaar

LNV heeft voor een deel van het NSP al aangegeven 2023 als leerjaar te zien, gezien de korte voorbereidings-

COLUMN
Jesse Markus

Veredeling als strategie

Nederland is het land van polders, dijken en schoon drinkwater. Het is daarom nog niet zo gek dat wij internationaal koploper zijn als het gaat over waterbeheer. In deze sector gaat ruim € 2 miljard om, waarbij Nederland de grootste speler ter wereld is. Dagelijks reizen waterexperts af naar Nederland voor vragen en advies over waterbeheer. Maar ligt dan alleen hier onze expertise? Al jarenlang staan we internationaal bekend om ons pootgoed van bloembollen en aardappelen, maar we dreigen de slag te missen als het gaat over de veelzijdigheid van de sector. Zo zit het debat rondom genetische modificatie vast. Moeten we daarom de veredelingsindustrie niet toevoegen aan Nederlands' deskundigheid?

Door de plantenveredelingsindustrie als een strategische 'topsector' te behandelen, creëren we niet alleen meer kansen in Nederland, maar ook in de EU. Met de Seed Valley zijn we namelijk al gepositioneerd in het wereldwijde centrum van de plantenverdelings- en zaadtechnologie-industrie. Het is nu zaak om door te pakken.

De oorlog in Oekraïne brengt klassieke thema's zoals voedselzekerheid weer naar voren. Ook zorgen de vele plannen van de EU, zoals de Farm-to-Fork- en de Biodiversiteitsstrategie, voor uitdagingen in de voedselsector. Voor beide vraagstukken ligt het antwoord

binnen de veredelingsindustrie. Door bijvoorbeeld rijstplanten droogteresistent te maken, kan de Europese veredelingssector meer doen voor de wereldwijde voedselzekerheid. Ook door het weerbaarder maken van aardappelerassen zullen deze minder gevoelig zijn voor ziektes of droogte. Met verbeterde rassen en hoge kwaliteit zaad kunnen we internationaal een grotere rol spelen in het bestrijden van de uitwassen van klimaatverandering.

Plantenveredeling kan een net zo vitale oplossing voor onze klimaat- en voedseluitdagingen zijn als de watersector. Laten we ons meer richten op de veredelingssector binnen de EU. Zo helpen we de Unie ook nog eens in het strategisch autonoom positioneren ten opzichte van andere grootmachten zoals China. Een hernieuwde aandacht voor deze sector kan daarnaast ook helpen voor het losmaken van de discussie rondom het gebruik van gentechnieken. Iets waarover ik eerder hier schreef.

Jesse Markus, adviseur public affairs bij Schuttelaar & Partners in agribusiness en life sciences & healthy living.

Gespreksleider Johan Remkes moet met verlossende woorden komen

Door Lydia van Rooijen

We wachten eerst de uitkomsten van Remkes af", is de afgelopen maand het meest gehoorde nietszeggende antwoord in Den Haag. Het kabinet en de coalitiepartijen kondigen eerder geen (nieuwe) beleidsontwikkelingen aan. Morgen laat de VVD'er zijn licht schijnen over de stikstofcrisis.

Is het een rapport, een advies, of een gespreksverslag van de afgelopen weken? Het is in ieder geval meer dan een kladje met notulen, want de VVD-mastodont heeft heel wat informatie te verwerken gehad.

In de maand augustus stond Remkes' agenda vol met gesprekken. Met eigenlijk iedereen die iets met het stikstofdossier van doen heeft: boeren, natuur, agribusiness, overheden en tot slot weer de boerenorganisaties. De boerenclubs sloten een gelegenheidscoalitie en kwamen alleen onder voorwaarden aan tafel bij Remkes. Dat was de officiële agen-

Johan Remkes presenteert vandaag zijn bevindingen na de gesprekken over stikstof. De verwachtingen zijn hooggespannen, boeren hopen op veranderingen in het beleid.

da, gesprekken in zaaltjes van verschillende provinciehuizen in de aanwezigheid van ministers, met een statement van de gespreksleider aan de pers na afloop. Daarna is Remkes aan zijn werkstuk begonnen, maar dat betekent niet dat de belanghebbenden het onderwerp hebben laten rusten.

Op de achtergrond hebben belangenorganisaties van boeren en van ketenpartijen, ook degenen die eerder bedankten voor de uitnodiging van Remkes, gesproken over de landbouw en de stikstofkwestie.

Perspectief voor landbouw
Officieel is Johan Remkes gespreks-

Johan Remkes presenteert vandaag zijn bevindingen.

leider, met als doel om de gesprekken tussen de boerenorganisaties en de overheid weer op gang te brengen, maar Remkes zal het over meer hebben dan alleen de stikstofcrisis. In zijn laatste persstatement liet hij weten dat ook het perspectief voor de landbouw een belangrijk onderdeel is van de vertrouwenscrisis tussen boeren en de regering. Dus zal hij ook daar 'verstandige dingen' over opschrijven, zoals hij zelf typeerde.

Daarvoor moet niet alleen de overheid iets doen, maar ook de supermarkten en verwerkende bedrijven moeten hun (financiële) steentje bijdragen, is de verwachting. Toen deze laatste twee categorieën in eerste instantie niet kwamen opdagen, stak Remkes zijn verontwaardiging niet onder stoelen of banken. In minder officiële overleggen is er later alsnog wel input geleverd.

Verder is te verwachten dat Remkes iets zal zeggen over het doeljaar 2030 en de haalbaarheid en noodzaak daarvan. Toen het CDA in de zomer een niet-heiligverklaring op dat jaartal plakte, werd dat een strohalm waar boerenactieclubs zich aan vastklampten. Het tijdschap is onhaalbaar, vinden de boerenorganisaties.

Een ander onderwerp om vandaag in de gaten te houden, is de manier van monitoring van de stikstofreductie: de kritische depositiewaarde (KDW) moet uit het beleid, het kabinet moet gaan sturen op de staat van de natuur, vinden de boeren. Boeren

kunnen sturen op emissies, niet op depositie en dus zit die drempelwaarde voor natuurschade door stikstof het beleid in de weg. Met de instelling van de Ecologische Autoriteit heeft het kabinet al een stapje in die richting gezet, maar dat gaat de boeren nog niet ver genoeg.

Geen hoge verwachtingen

Voor nu zijn de boerenorganisaties voorzichtig in het hebben van hoge verwachtingen. LTO Nederland laat aan het ANP weten 'te hopen en verwachten dat Remkes zijn opdracht serieus neemt' en 'dat er recht wordt gedaan aan de inbreng van de agrarische sector'. Agrarische verwacht 'constructieve stappen in onze richting' en FDF zegt vanavond direct met het bestuur om tafel te gaan om te bekijken of de boerenacties weer van start gaan. De verwachtingen van hun voorman Mark van den Oever zijn laag: "Het is natuurlijk een georkestreerd showspel, maar wij laten ons graag positief verrassen."